

HASŁO ŁÓDZKIE

DZIENNIK BEZPARTYJNY

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, Łódź, Piotrkowska Nr. 15
Telefony: Redakcji 81-06, Administracji 63-66

Cena 20 groszy

Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od godziny 6-7 wieczorem
Sekretariat czynny od godz. 12-1 w poł. i od 6-7 wiecz.

„Czystka“ w Magistracie
czyli
Gdyby kózka nie skakała...

Wiceprezydent Weissberg na zielonej trawce

Okręgowy synhedrjon partyjny pozbawił Tow. Weissberg-Wielińskiego zajmowanej godności
Towarzysz Kałużyński jego następcą

Akcja „Hasła” odniosła skutek

NARESZCIE!

Taki okrzyk z głębi piersi wyrwie się zapewne każdemu z naszych Czytelników, kto przeczytał powyższą wiadomość.

Nareszcie! Odetchnie każdy z ulgą — „odszedł” ten, kto przez cały — choć,

Bogu chwała! — krótki czasokres swego urzędowania na stolcu wiceprezydenckim potrafił tak nadokuczać wszystkim, że z radością powitają wyrok O.K.R.—u.

Bo niedorósł tow. Weissberg do ciężących na nim obowiązków, choć jest do-

ktorem obojga praw; nie dorósł do zadań, które go czekały. Zagmatwił, spięszył gospodarkę miasta do tego stopnia, że trudno wybrnąć z fatalnego położenia. Niema pieniędzy na budowę domków na Polesiu Konstantynowskim,

nie ma pieniędzy na kanalizację, na roboty brukarskie — słowem kłapa w całej pełni. A za wszystko odpowiada tow. Weissberg, który wszechwładnie rządził w potulnym Magistracie.

Z zadowoleniem żegnają też i robotnicy swojego towarzysza — tyle krwi im nie napsuł żaden burżuazyjny Magistrat, co jeden socjalistyczny wiceprezydent.

Żegna go też na dalszą drogę życia i „Hasło”, zadowolone tem, że akcja jego, mająca na celu uwolnienie miasta od rządów weissbergowych odniosła tak szybki i błogosławiony skutek.

Więc, choć tow. Weissberg jako importowany z austriackiego zaboru nie zna może języka rosyjskiego — wołamy za nim z zadowoleniem: Skatertju doroga!

Następcą jego, jak się z wiarogodnych źródeł dowiadujemy, został desygnowany tow. Kałużyński, b. prezes Zarządu Kas Chorych a zaś „demisjonowanemu” tow. Weissbergowi O.K.R. ofiarował posadę dyrektora okręgowego związku Kas Chorych, którą to posadę już kiedyś piastował.

Wal.

MOLOCH WOJNY zbiera pierwsze ofiary

Kanonada rozpoczęta. Boje na granicy chińsko-sowieckiej

NANKIN, 19.7. Reuter podaje: Wczoraj wieczorem otrzymano tutaj pełny tekst noty sowieckiej, donoszącej o zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Chinami. Prezydent Czang—Kai—Czek zwołał natychmiast konferencję rządową. Szef rady ustawodawczej oświadczył, że rząd nie jest zaskoczony notą, której oczekiwano, jednak jego zdaniem nie spowoduje ona poważniejszych następstw, gdyż wojna chińsko—sowiecka nie jest prawdopodobną. Jednakże po odbyciu w Pekinie konferencji przez Czang—Kai—Czeka rząd nankijski przygotowany jest na wszystkie ewentualności. (PAT)

Stan wojenny w Charbinie

TOKIO, 19.7. Według depezy z Charbinu na skutek zerwania stosunków dyplomatycznych z Sowietami ogłoszony został w mieście stan wojenny. Po ulicach krążą gęsto patrole chińskie. Gubernator ogłosił odezwę, zagrażającą karą śmierci za szerzenie niepokojących pogłosek. Dzienniki są cenzurowane. W przemyśle i handlu zapanował zastój. (PAT)

Budienny na widowni

BERLIN, 19.7. Z Londynu donoszą: Według wiadomości otrzymanych z Rygi, rząd sowiecki odwołał generała Budiennego z urlopu, polecając mu natychmiastowe przeprowadzenie częściowej mobilizacji na Dalekim Wschodzie i w Rosji centralnej. Budienny miał otrzymać rozkaz skoncentrowania wielkiej ilości samolotów wojskowych na pograniczu Mandżurji. Wzmocnione mają być również oddziały piechoty, kawalerji i czołgów na pograniczu. W tym celu został zarekwirowany

cały tabor kolejowy. Pozatem wzmocniony ma być również garnizon w Leningradzie. (PAT)

Niemcy przyjęli obronę obywateli wojujących stron

BERLIN, 19.7. Jak donosi prasa, rząd sowiecki wystosował do rządu Rzeszy prośbę, aby ten na czas zerwania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Sowietami a Chinami podjął się ochrony obywateli i interesów sowieckich w Chinach. Analogiczną prośbę wystosował do rządu niemieckiego rząd Chin prosząc o podjęcie się opieki nad interesami i obywatelami Chin w Rosji sowieckiej. Rząd niemiecki załatwił przychylnie obie prośby i wysłał w drodze telegraficznej odpowiednie dyspozycje swoim przedstawicielom w Moskwie i Nankinie. (PAT)

„Biali” w szeregach chińskich

BERLIN, 19.7. Biuro Wolffa podaje z Szanghaju, że rosjanie, żyjący na emigracji w Chinach, byli uczestnicy armji t. zw. „białych” oświadczyli gotowość wstąpienia do wojska i podjęcia walki z Sowietami. Podobno zorganizowane zostały już oddziały rosyjskie w ramach armji chińskiej. (PAT)

Flota rosyjska

SZANGHAJ, 19.7. Dzienniki miejscowe twierdzą, że rząd nankijski nie odpowiada na notę sowiecką. Według wiadomości ze źródeł rosyjskich aeroplany sowieckie krążą nad terytorjum chińskim w Mandżurji rozrzucając odezwy wzywające proletarijat chiński do pomagania Sowie-

tom. Flota rosyjska na Amurze została skoncentrowana w Błagowieszczeńsku, który może posłużyć za punkt wymarszu większych oddziałów do Mandżurji. (PAT)

Bujdy międzynarodówki komunistycznej

MOSKWA, 19.7. Komitet wykonawczy międzynarodówki komunistycznej wydał odezwę do mas pracujących wszystkich krajów, jednakże skierowaną głównie do proletariatu Indji, Chin i innych krajów wschodnich. Odezwa mówi m. i. że w organizowaniu wojny na zachodzie i wschodzie przeciwko Z. S. S. R. ze strony Polski, Rumunji, Chin i Afganistanu imperjalizm międzynarodowy posługuje się proletariatem chińskim w celu zorganizowania napadu na Z. S. S. R. Odezwa zwraca ponadto uwagę, że gwałtowne atki na Z. S. S. R. wzrosły specjalnie w okresie rządów Mac Donalda w Anglii.

Podobną odezwę wydał również komitet wykonawczy młodzieży komunistycznej. (PAT)

Głównodowodzący armji Czerwonej

BERLIN, 19.7. „Berliner Tageblatt” donosi z Moskwy, iż dowodzący załogą wojskową w Moskwie Uborowicz, mianowany został głównodowodzącym armji czerwonej na Dalekim Wschodzie. (ATE)

Silna kanonada

LONDYN, 19.7. Donoszą z Charbinu, iż według opowiadań podróżnych w pobliżu stacji granicznych słychać silną kanonadę. (ATE)

Dalszy ciąg depezy „wojennych” na str. 2.

Komuniści francuscy zdrajcami i szpiegami

PARYŻ, 19.7. Śledztwo prowadzone w wyniku rewizji dokonanej w redakcji „L'Humanite” stwierdza, że francuska partja komunistyczna była organizacją bojową mającą na celu szeregowanie niepokojów między innymi również w kolonjach francuskich. Komuniści podburzali tubylców przeciwko Francji. Podczas rewizji znaleziono dowody, stwierdzające, że większość incydentów w kolonjach francuskich pomiędzy tubylcami i francuzami była zorganizowana przez partje komunistyczne, która wspierała pieniądze rucny wrogie Francji. (ATE)

Trzęsienie ziemi we Włoszech

RZYM, 19.7. Wczoraj około godziny 22 odczuto we Florencji i okolicy silne trzęsienie ziemi, które trwało 8 sekund. Ludność opanowała panika, która w pośpiechu opuszczała mieszkania. W samym mieście trzęsienie nie wyrządziło żadnych szkód. (ATE)

WYSTAWY i TARGI

jako zagadnienie gospodarcze

Okres powojenny to okres ciągłych eksperymentów i stalego szukania nowych dróg w kierunku unormowania życia gospodarczego, któremu brak przede wszystkim pożądaną równowagi. Tem też tłumaczyć należy fakt, że po wojnie szereg państw poszło na drogę uruchomienia periodycznych targów, stanowiących niejako nowy czynnik postępu gospodarczego w stosunkach międzynarodowych. Ten faworyzowany przez inicjatorów instrument polityki handlowej znajduje się w chwili obecnej w okresie przelomowym, w okresie nieskrystalizowanych jeszcze form i celów, przechodzący więc poważny kryzys.

I w Polsce Odrodzonej nie ustaliły się jeszcze poglądy co do celowości targów, czego najlepszym dowodem są sprzeczne opinie co do uruchomienia tegorocznych Targów Wschodnich. Rada Naczelna Lewiatana wystąpiła przeciwko tegorocznej kampanii Targów Wschodnich, wychodząc z założenia, że sfery gospodarcze zaangażowane finansowo bardzo silnie w P. W. K., nie mogą w r. b. wziąć udziału w Targach Wschodnich.

Innego zdania były sfery rządowe, które uważając periodyczne urządzenie dorocznego jarmarku jako konieczność wynikającą z całego programu działalności tej instytucji, realizowanego z roku na rok planowo i systematycznie postanowiły przez udzielenie wydatnej subwencji umożliwić uruchomienie tych targów.

Ze stanowiska pewnego odłamku sfer gospodarczych łatwo wyciągnąć wniosek, że w pewnych kołach branie udziału w targach nie jest uważane za korzystny interes, lecz za ofiarę, której nie chcą, zawsze ponosić, a z drugiej strony cel targów w dużej mierze jest identyfikowany z celem wystawy, w okresie trwania której jakiegokolwiek targi uchodzą za zbyt czyste.

Stanowisko to wydaje się tem dziwniejszym, że przecież między wystawą, a targami nie ma żadnych punktów stykowych, gdyż jak wiadomo, wystawy krajowe są pewnego rodzaju rewją dorobku gospodarczego i kulturalnego pewnego kraju, zamykającą w określonych ramach całokształt jego życia materialno-duchowego, podczas gdy targi mają cel praktyczny zbliżenia nabywcy do sprzedawcy.

Jeżeli mimo to pewne sfery, które o brak orientacji trudno posądzać, w dużej mierze identyfikują targi z wystawami, to widocznie targi w obecnej postaci spełniają niewłaściwą rolę wystawy, a nie wywiązują się należycie ze swego posłannictwa handlowego.

Nie można jednak w tej sprawie opierać się na logicznych tylko przesłankach i wnioskach, tembardziej że nie wszyscy wystawcy są tego samego zdania. Są firmy, które rok rocznie biorą udział w głównych targach międzynarodowych i z osiągniętych rezultatów są w zupełności zadowolone.

Dzięki tej rozbieżności zdań sfer bezpośrednio zainteresowanych kwestja wystaw i targów i ich znaczenie propagandystyczno-praktyczne urasta do problemu gospodarczo-społecznego, o którego rozwiązanie warto by się pokusić.

Oplecając się na dotychczasowych materiałach i doświadczeniach, osiągniętych na szeregu wystaw i targów, ze specjalnem uwzględnieniem instytucji kra-

owych, należałoby poddać gruntownej analizie szereg objawów pozostających w bezpośrednim czy pośrednim związku z wystawami i targami, aby stwierdzić błędy poczynione w tej dziedzinie i znaleźć, zwłaszcza o ile chodzi o targi, taką ich formę i treść, któraby odpowiadała właściwemu ich zadaniu.

Zajęcie negatywne stanowiska wobec targów przed uprzednią rewizją tego zagadnienia wydaje się nam co najmniej przedczesne.

Dokładne zbadanie tej kwestji stanowi wdzieczne zadanie dla ekonomistów, których temat ten pociąga.

Sfery gospodarcze, P. W. K. i istniejące u nas targi winny moralnie i materialnie poprzeć inicjatywę tych, którzy są dostatecznie przygotowani do podjęcia pracy w kierunku należytego zbadania i zgłębienia tego problemu, aby poprzez krytyczną analizę, dojść do pozytywnych wniosków.

Leży to zarówno w interesie wystaw i targów jak i szerokich sfer gospodarczych, dla których pchnięcie tego nowoczesnego instrumentu handlowego, jakim są targi na właściwe tory, nie może być obojętne. Stk.

Bilans handlu zagranicznego w czerwcu r. b.

Dalsze zmniejszenie się deficytu, spadek importu, wzrost eksportu

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego przywieziono w czerwcu ogółem 487.105 tonn towarów wartości 271.746 tys. zł., wywieziono 1.791.668 tonn wartości 237.893 tys. zł. Bierne saldo bilansu handlowego w czerwcu wynosi przeto 33.853 tys. zł. gdy w maju b. r. wynosiło 45.380 tys. zł.

W porównaniu z poprzednim miesiącem nastąpiło zmniejszenie wartości przywozu o 486.000 zł., wagowo zaś wzrost o 3.001 tonn. Wywóz zwiększył się pod względem wartości o 11.041.000 zł. pod względem wagowym o 179.859 tonn.

O koncentrację kapitału

Poczynając od roku 1924 tj. od chwili, gdy Polska wyszła z okresu inflacyjnego, jednym z poważniejszych haseł, wysuwanych zarówno przez Rząd, jak i przez organizacje bankowe w dziedzinie polityki bankowej, było hasło koncentracji kapitałów. Rozumiano przez to zmniejszenie nadmiernej ilości instytucji bankowych i skoncentrowanie kapitałów pieniężnych w organizacjach silnych i dużych. W tym celu ministerjum skarbu bardzo silnie propagowało ideę fuzji bankowych. Należy jednak stwierdzić, czytamy w sprawozdaniu Związku banków za r. z. — że metoda ta, zastosowana w kilku wypadkach, nie dała spodziewanych rezultatów — przeciwnie (jak to widzieliśmy przy fuzji dwóch większych instytucji bankowych, a mianowicie Banku Kredytowego i Banku dla Handlu i Przemysłu), dała rezultaty wręcz ujemne. Koncentracja kapitałów może się odbywać tylko na drodze naturalnego rozwoju gospodarczego, a nie pod przymusem ze strony rządu. Stwierdzić musimy, że proces koncentracjonalny obecnie odbywa się i to w tempie dość szybkim, bez uciekania się przytem do fuzji. Słabsze instytucje bankowe stopniowo zamierają, bądź schodzą do roli drugorzędnej — natomiast kapitały pieniężne w coraz silniejszym stopniu kierują się do kas kilku przodujących instytucji bankowych.

Dnia 31 grudnia 1926 r. Wkłady 4 banków związk. 129 milionów złotych. Wkłady wszystkich banków związkowych 341 milj. zł. stosunek procentowy 38

Dnia 31 grudnia 1927 r.: Wkłady 4 banków związk. 279 milj. zł. Wkłady wszystkich banków związk. 577

milj. zł. stosunek procentowy 48 proc.

Dnia 31 grudnia 1928 r.: Wkłady 4 banków związk. 417 milj. Wkłady wszystkich banków związk. 804 milj. zł. stosunek procentowy 52 proc.

Z zestawienia powyższego widzimy, że stosunek wkładów 4-ch większych banków do wkładów wszystkich banków związkowych zwiększył się w ciągu 2 lat o 14 procent. Analogiczne zjawisko obserwujemy w dziedzinie operacji kredytowych:

Dnia 31 grudnia 1926 r.: Kredyty, udzielone przez 4 banki związkowe: 174 milj. zł. Kredyty udzielone przez wszystkie banki związkowe 514 milj. zł. stosunek procentowy 34 proc.

Dnia 31 grudnia 1927 r.: Kredyty udzielone przez 4 banki związkowe 388 milj. zł. Kredyty udzielone przez wszystkie banki związkowe 878 milj. zł. — 44 procent.

Dnia 31 grudnia 1928 r.: Kredyty, udzielone przez 4 banki związkowe 559 milj. zł. Kredyty udzielane przez wszystkie banki związkowe 1222 milj. zł. stosunek procentowy 44 proc.

Podkreślając z uznaniem ten dodatni dla życia gospodarczego fakt skupiania się kapitałów pieniężnych, stwierdzić jednak musimy, że fuzje instytucji bankowych mogłyby ten ruch koncentracjonalny bardzo przyspieszyć.

Przecież nawet w Ameryce, która przoduje teraz światu pod względem gospodarczym, łączenie się banków jest na porządku dziennym.

Prawo i sąd

Walka z pieniactwem w świetle nowej procedury karnej

Zaledwie trzy tygodnie obowiązuje nowa procedura karna, a już sygnalizują sądownicy dodatnie skutki jej działania. Do tych dodatków pod względem społecznymi skutkami zaliczyć należy osłabienie pieniactwa, czyli namiętnego, bez celowego procesowania się. Każdy kto był na posiedzeniach dawnych sądów pokoju wie o tym dobrze ile czasu i energii sędziowskiej pochłaniały t. zw. sprawy z prywatnego oskarżenia. Wystarczyło n. p. aby sąsiadka A odezwała się obelżywie wobec sąsiadki B. Natychmiast powstawał proces karny, do którego zarówno obrażona jak i obrażająca wprowadzały po 12 świadków po to, aby w wyniku kilkugodzinnych rozpraw okazało się, iż słownik wyrażenia oskarżycielki nie jest uboższy od słownika oskarżonej i wobec tego należy swarliwą sąsiadkę uwolnić od odpowiedzialności karnej. Jak z powyższego wynika, sprawy prywatno-skarżowe stały się poważnym źródłem przeciążenia sądów pokoju bez jednoczesnej korzyści społecznej.

Dziś sytuacja się zmieniła. Prawodawca polski uznał, iż zasadniczo oskarżycielem w sądzie okręgowym jest prokurator, a w sądzie grodzkim policja. Kwestja dopuszczenia t. zw. oskarżyciela prywatnego wywołała, jak się dowiadujemy z motywów prawodawczych, różnicę zdań w Komisji Kodyfikacyjnej. Ostatecznie uznano jednak, iż są sprawy gdzie bez oskarżyciela prywatnego obejść się nie można. Jego woła decydować musi o wszczęciu i popieraniu sprawy. Dla poparcia swej tezy motywów powołują następujący przykład: jakiś mężczyzna zwrócił się do kobiety z propozycją stosunku płciowego lub ucieknięcia do niej. Wszystko teraz zależy od atakowanej kobiety, może ona zarówno wysunąć propozycję mile przyjąć jak też uznać ją za sęczną zniewagę wytoczyć brutalnemu mężczyźnie sprawę karną o zniewagę. Będziemy więc mieli w tym wypadku i pod rządem nowej procedury sprawę prywatno-skarżową, w której gospodarzem procesum będzie oskarżycielka. Z powyższego wynika jas-

no, iż prawodawca nasz dopuścił do procesu karnego t. zw. instytucję oskarżyciela prywatnych, dopuścił z konieczności, lecz jednocześnie nie zapomniał o jej ujęciu w karby celowości i pożytku społecznego.

W praktyce zdarza się często, iż ktoś występuje ze sprawą karną n. p. o samowolę w celu uzyskania korzyści w innej sprawie, w celu zaszachowania przeciwnika i t. p. a następnie, gdy przeciwnik lęka się i przyjmuje podyktowane warunki oskarżyciel skargę swą na rozprawie cofa. Zajęć poza tem może sytuacja taka n. p. aktorka skarży jakiegoś młodzieńca o zniesławienie. Na wstępie rozprawy zeznają powołani przez nią świadkowie, którzy ustalają fakt zniesławienia. Po tych zeznaniach, gdy sąd ma przystąpić do zbadania świadków obrony, którzy oskarżycielkę mogą zdyskredytować oświadcza ona wspaniałomyślnie, iż dalszy przewód jest bezcelowy, ona jest przez zeznania dotychczasowe zrehabilitowana i skargę cofa.

Takiemu załatwianiu krzywdzącemu oskarżonego prawodawca nasz zapobiega przez zarządzenie, iż w razie odstąpienia oskarżyciela po rozpoczęciu rozprawy głównej umorzenie postępowania nastąpić może tylko za zgodą oskarżonego. Jeśli teraz oskarżony zażąda do-

prowadzenia rozprawy do końca, sąd winien wydać wyrok w sprawie. Wyrok ten może być ciężką porażką dla oskarżyciela i może to być skuteczny hamulec dla oskarżeń obliczonych na efekt teatralny zeznań własnych świadków oskarżyciela w sądzie.

Drugi hamulec dla pieniactwa bodają donioślejszy od pierwszego i powodujący już znaczne zmniejszenie napływu spraw prywatno-skarżowych tkwi w przepisie o kosztach sądowych. W myśl artykułu 554 nowej procedury oskarżyciel prywatny powinien złożyć przy wniesieniu sprawy na rachunek kosztów postępowania w sądzie grodzkim 20 złotych, a w sądzie okręgowym 50 złotych. Jeżeli, w związku z dowodami zapowiedzianymi przez oskarżyciela ma być zarządzone ekspertyza, sąd może zażądać znacznie większej zaliczki. Do czasu złożenia zaliczki sąd pozostawia sprawę bez biegu.

Norma o utrudnieniu cofnięcia skargi, na rozprawie, a w pierwszym rzędzie przepis o „zaliczkach“ oto powody, sygnalizowanego już zmniejszenia się ilości spraw prywatno-skarżowych. Ze stanowiska polityki społecznej objaw powyższy uznać należy za niewątpliwie dodatni, a cel prawodawcy naszego za osiągnięty.

